

Vis A Vis

MEDEDELINGEN VAN DE STICHTING FAMILIE VIS VAN ZAANDIJK

EEN WAPENTEKENING VIS-HONIGH

Voor en na de aanstaande jaarwisseling wordt in het Zaanse Museum een tentoonstelling gehouden met de titel: "de onbekende Gerrit Jan Honig". Deze tentoonstelling belicht de tekenaar Gerrit Jan Honig (1864-1955). Omdat hij voor de meesten bekend is als historicus en genealoog leek mij zijn vijftigste sterfjaar een mooie gelegenheid om eens zijn tekenwerk te belichten. Voor leden van de familie Vis die het Vissenboek uit 1899 bezitten moet dit werk niet geheel onbekend zijn, daar alle lijn- en wapentekeningen in dat boek van zijn hand zijn.

46

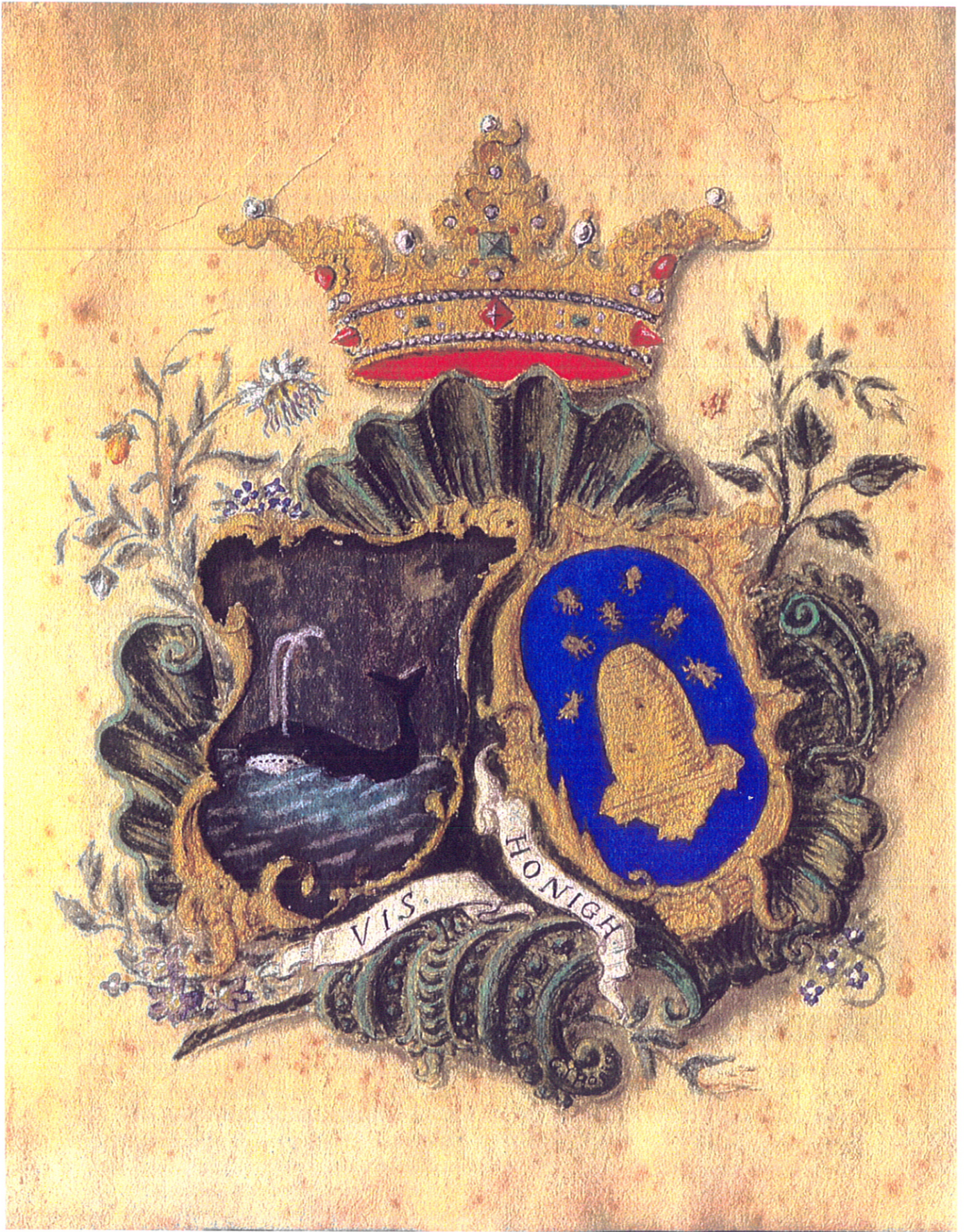
In dit nummer:

- 390 Wapentekening Vis - Honigh
- 393 Foto omstreeks 1900
- 394 Pielkenrood
- 395 Welkomstwoord
- 396 Lagedijk 156 en 154
Genealogie
- 397 Stichting Familie Vis van Zaandijk

Grootvader Gerrit Jan Honig was een der zoons van Jacob Honig Janszoon Junior en diens derde vrouw Neeltje Mulder. Herinneringen aan zijn vader had hij nauwelijks daar hij bijna zes jaar oud was toen deze stierf (1870). Hij is opgevoed door zijn moeder en Dr. Jan Mulder, haar broer als toezienend voogd. Deze opvoeding is zeer stimulerend geweest in de gaven die de jongeman tentoonspreidde. Omdat hij graag en veel tekende werd hij - zoals eigenlijk alle jongelui uit de z.g. betere kringen - naar de tekenacademie van Nanning gestuurd. Nanning, een schildersfamilie te Zaandijk op het Gorterspad heeft enkele generaties opgeleid in de tekenkunst. Dit deden zij naast het schilderen van de huizen op het dorp. Op de 'academie' leerden de jongelui materiaalkennis en -gebruik en natekenen, steeds weer natekenen. De historische en romantische belangstelling van Gerrit Jan werd ook op de HBS gestimuleerd, vooral door de leraar Nederlands C.van der Zeyde. Deze liet zijn leerlingen onder andere toneelstukjes schrijven en "De Roovers" is in enkele versies nog aanwezig, alle rijkelijk met pentekeningen geïllustreerd. Na de HBS-tijd ging GJH aardrijkskunde studeren te Amsterdam, met als doel geschiedenisleraar te worden. Maar na een jaar stopte hij daarmee omdat bleek dat vrijwel alle medestudenten (een tiental) dezelfde aspiraties hadden en het aantal middelbare scholen in Nederland niet groot was; zodat zicht op een betrekking gering genoemd mocht worden.

In zijn late HBS-tijd verdiepte hij zich in het wapentekenen, omdat de ridders uit de verhalen en balladen van de Kennemer bard

Wapentekening door Gerrit Jan Honig, anno 1883. Coll.: Simon Honig Jz., Doesburg.

W.J. Hofdijk zich door de heraldiek van elkaar onderscheidde. Na uitgebreid onderzoek in literatuur en archieven was het resultaat een publicatie over 'de wapens van het geslacht van Assendelft' (1886) en 'de Zaanlandsche Gemeentewapens'(1887). Hieraan vooraf gegaan was een periode van studie van de heraldiek en het leren tekenen van wapens. Dat dit al enkele jaren was blijkt uit bijgaande afbeelding van het alliantiewapen VIS-HONIGH. Volgens het door GJH bijgehouden dagboek onder:

Zondag 2 Dec. 1883:

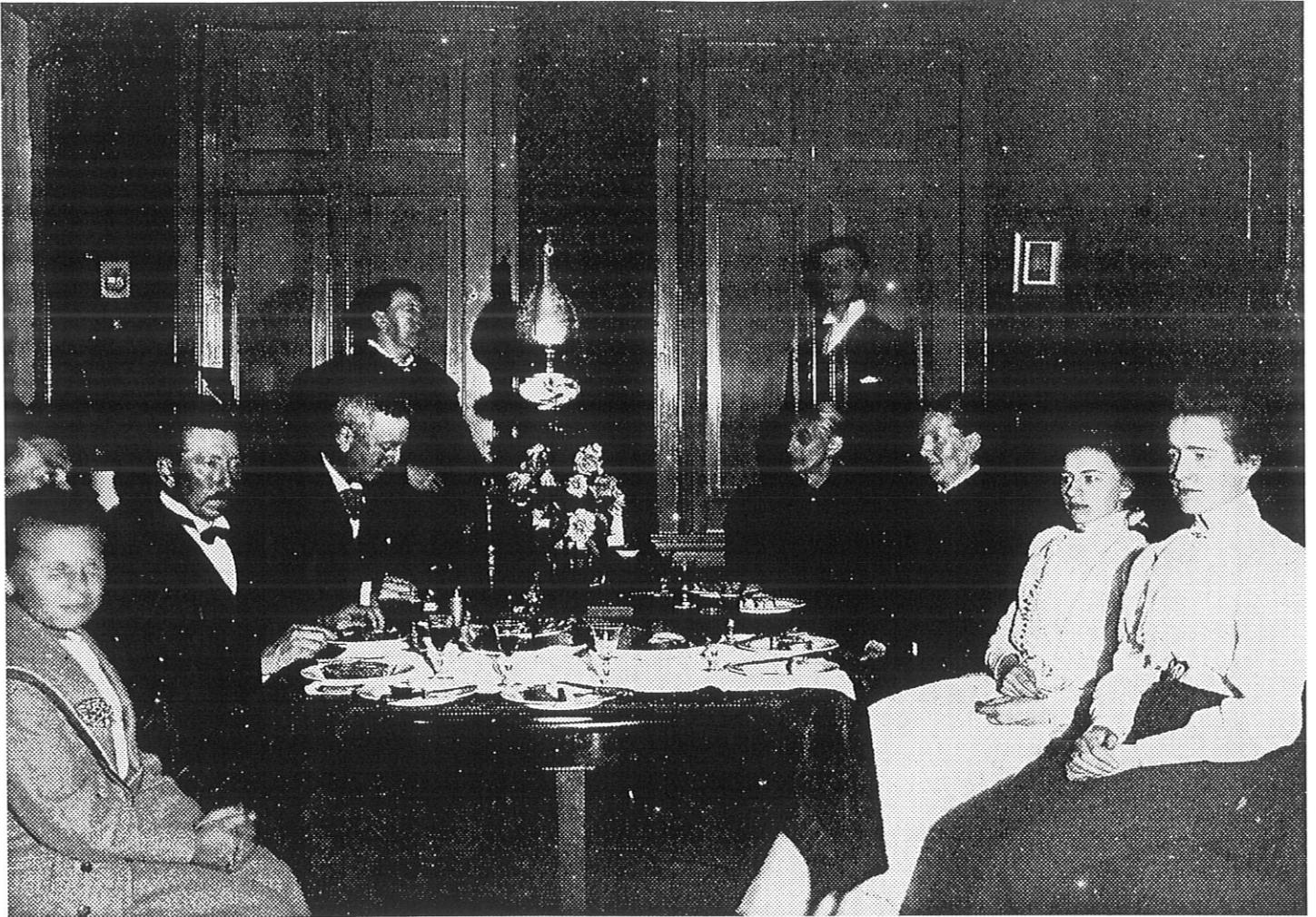
Dezer dagen heb ik een tekening vervaardigd in kleuren van de wapens der familiën Vis en Honigh, welke ik in een lijstje, vergezeld van een opdracht aangeboden heb aan Mevr. De Wed. G.Vis-Honigh, wonende nevens ons, een dame waar wij steeds veel goeds van genoten hebben. Ik heb dit bij wijze van een Surprise gegeven den avond van den

5 December...

De wapens zijn met hun entourage uitgevoerd in de 18e eeuwse rococostijl, een stijl die door GJH voor zijn wapentekeningen weinig is toegepast. Gebruikelijker was de renaissancestijl van de late 16e eeuw. Misschien was het als geschenk voor een dame hiervoor de aanleiding.

De tekening is na het overlijden van Tante Geertje in 1887 in het bezit gekomen van haar jongste zoon Jacob, oom Ko-Gerritsz. Op de foto gemaakt voor 1907 in de woonkamer van zijn woonhuis (Lagedijk 200) te Zaandijk hangt het stuk links van het linkerraam. Later is Geertruida Vis, dochter van Adriaan Gerritsz. de bezitster geworden. In 1962 toen ik bij haar logeerde heb ik het cadeau gekregen, met het vermoeden dat het een werkje van mijn grootvader zou zijn. Pas veel later ontdekte ik de signatuur in de onderrand van de grote krul middenonder. En de vermelding in het dagboek pas vorig jaar. De opdracht is verloren gegaan.

*Simon Honig Jz.
Doesburg, oktober 2005*

Maaltijd ten huize van Jacob Vis Gz. omstreeks 1900.

Achter de tafel v.l.n.r. oom H. J. van Daal, oom Ko Gerritsz, staand tante Aal van Daal-Vis, tante Neeltje Houttuyn (weduwe Willem Vis) en tante Maartje Vis, staand achter hen Adriaan Vis jr., rechts zittend Geertruida Vis en een vriendin. De twee personen uiterst links zijn onbekend.

PIELKENROOD

Het zal omstreeks 1960 zijn geweest. Ik was toen leraar aardrijkskunde aan de Rijks HBS in Breda. Daar had ik in het gebouw aan de Nassaustraat de beschikking over een goed ingericht aardrijkskundelokaal. Naast het mijne was een lokaal dat door verschillende leraren werd gebruikt. Eenmaal per week in de middag was dat Joop van der Meulen, die als John O'Mill lyrical laria schreef en ook wel eens een tekst aan Wim Kan leverde.

Op een middag kwam hij lichtelijk proestend naar mij toe. Hij zei : "Nou heb ik toch een merkwaardige naam in de krant gelezen : Pielkenrood". Ik keek hem rustig en onverstoorbaar aan en antwoordde : " Ja, Jaap Pielkenrood zat bij mij in de klas op de lagere school in Zaandijk". Ik weet niet of hij door stomheid geslagen was, in ieder geval zei hij niet veel meer en het was trouwens tijd om met onze lessen te beginnen. Aan dit voorvalletje moest ik denken, nu in het nummer van juni 2005 van het blad Zaans Erfgoed staat dat Ed Pielkenrood, volgens mij de zoon van Jaap, het verhaal heeft geschreven van de metaalwarenfabriek in Zaandijk onder de titel "Zaken in Zaandijk. De geschiedenis van een Zaanse ondernemersfamilie".

We laten hier volgen wat daarover in Zaans Erfgoed staat :

Ed Pielkenrood schreef het verhaal van metaalwarenfabriek Pielkenrood te Zaandijk, tegenwoordig via Thomassen en Drijver - Verblifa en Zaanlandia onderdeel van het wereldomspannende concern Impress. Zoals de Zaanse blikverpakkingindustrieën begon ook Pielkenrood klein : in 1895 startte Jacob Pielkenrood een eigen Grof - en Kachelsmederij, in een houten huisje aan het Zaandijkse Langepad.

We volgen de geschiedenis in eerste instantie tot aan de Tweede Wereldoorlog. Dan komt de vraag aan de orde waar de Pielkenroods eigenlijk vandaan komen. Jacob, de stichter van het bedrijf, was vermoedelijk een achter - achterkleinzoon van Christiaan Pilkenroth, een immigrant uit het Duitse Harzgebergte, volgens de achterflaptekst een economische vluchteling van rond 1770. Vervolgens is de na - oorlogse bedrijfsontwikkeling aan de beurt, en tussendoor wijdt Ed uit over de persoonlijke levensloop van enerzijds de tak van de familie die bij het bedrijf hoort en anderzijds een tak die als schippers en later vrachtrijders een bestaan opbouwde in de kop van Noord - Holland. Deze structuur van het boek is op zich niet onaardig. Zeker in de beginjaren van het bedrijf lagen privé - en zakenleven dicht bij elkaar. Het was soms kantje - boord: elke tegenslag in het persoonlijke vlak had zijn weerslag in het beginnende bedrijf. Ed.P. beschrijft dat in een vlot leesbare stijl. Zijn compositie gaat rammelen waar hij de kennismaking met de nazaten van de schippersfamilie vertelt. Maar dat is niet meer dan een schoonheidsfoutje in een verder boeiend geschreven en verzorgd uitgegeven boekje.

De los bijgeleverde stamboom maakt het makkelijk om bij te houden waar en bij wie je zit, al zou dat gemak zijn vergroot als de hoofdrolspelers een markering hadden meegereggen. De bronnenlijst achterin maakt duidelijk dat er een mooi familiearchief bestaat en dat de schrijver ook te rade kon gaan bij familieleden en andere betrokkenen.

Het boek is in eigen beheer uitgegeven.

P.V.

WELKOMSTWOORD

VAN ONZE VOORZITTER OP DE REÛNIE VAN 28 MEI 2005

Iedereen heet ik hartelijk welkom op deze reünie van de familie Vis, ditmaal niet aan de Zaan maar in Enkhuizen omdat hier het huis staat waar Jan Marinus Vis met zijn gezin van 1902 tot 1913 heeft gewoond.

In dat huis - nu in het buitenmuseum het pand Zaandijk genoemd - ben ik in mijn jeugd wel geweest (tot ongeveer mijn tiende jaar heb ik in Zaandijk gewoond). Daarin woonde toen de weduwe Latenstein, met twee kinderen, Ko en Ella. Vooral de zoon Ko, die een jaar of vier ouder was dan ik, heb ik veel ontmoet. Het gezin van Jan Marinus bestond, behalve vader en moeder, uit twee dochters: Borie en Annie. De jongste, Annie, heb ik vooral leren kennen als een zeer trouw lid van het bestuur van onze stichting. Tot op zeer hoge leeftijd kwam zij met haar DAFje van Zwolle naar Zaandijk gereden om een bestuursvergadering bij te wonen.

De oudste dochter, Borie, was verpleegster. Zij kwam vaak bij ons thuis in de Parkstraat. Destijds had zij zich ontfermd over het gezin Kat in het Rode Dorp van Zaandijk, een gezin met een ziekelijke moeder. Bij ons zocht zij de rust die ze in dat gezin kennelijk niet kon vinden. Later was zij verpleegster in Giethoorn en zij bewoonde daar de helft van een boerderij die in dat rustieke dorp prachtig was gelegen. Ons gezin heeft daar een week bij haar geloogd. Ik heb er heel goede herinneringen aan. Zij had een punter en een motorbootje. Met die punter hebben mijn broer en ik op de grachten van Giethoorn gevaren en we hebben er samen mee gezeild op het Zuudendegewiedechien. Zeilen met zo'n punter is heel eenvoudig ,

alleen er is maar één zwaard en dat moest van links naar rechts worden gebracht, afhankelijk van welke kant de wind kwam. Met het motorbootje hebben we ook gevaren, met mijn vader aan het stuur want ik was nog maar tien jaar. Tante Borie had ook een prachtige collectie ansichtkaarten van het oude Zaandijk, waaruit dat tevoorschijn kwam als een heel mooi dorp met vele hoge bomen langs de wegsloot en vele bruggetjes daarover.

Veel later, het zal in 1971 geweest zijn, zijn we met onze kinderen, die toen nog heel klein waren, vanuit Boekelo, waar we de vakantie doorbrachten, bij tante Borie op bezoek geweest in haar huis in Barchem. Zij stond op het punt naar Emmen te verhuizen en had studenten ingehuurd om ervoor te zorgen dat al haar vele tijdschriften, boeken, schilderijen en ook kinderspeelgoed een goede bestemming zouden krijgen. Aan ons gaf ze o.a. het kinderboek van Stamperius 'St. Nicolaas te Zierikzee' mee. Onze 'Stichting Vis van Zaandijk' bestaat al zo'n 33 jaar en we zijn aan de 46ste 'Vis A Vis' toe. Daar ben ik wel een beetje trots op. Maar hoe moet het nu verder? Ik zal aan onze stichting en periodiek zolang meewerken als ik dat kan. Maar ik hoop toch dat er anderen zijn die dit werk willen overnemen op den duur.

We zijn gewend een goed programma aan te bieden op onze reünies. Er moet echter ook voldoende tijd overblijven om met elkaar kennis te maken en te praten, want daar is zo'n reünie toch vooral voor bedoeld. Een heel goede reünie toegewenst die hiermee is geopend.

LAGEDIJK 156 EN 154

Deze foto moet genomen zijn omstreeks 1920 uit één van de vensters van het huis waarin kruidenier Van der Meer woonde, een houten huis op de hoek van het Ezelspad. Het huis links is nummer 156 waar Jan Marinus Vis met zijn gezin heeft gewoond en dat nu in het buitenmuseum van het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen staat, waar we het tijdens de laatste familiereünie hebben bezocht.

Toen de foto werd genomen woonde daar Latenstein en later heeft metselaar Willem Visser er nog in gewoond.

Het huis rechts (154), achter de bus die richting Wormerveer gaat, was destijds de woning van Groot die er verf, klompen etc. in verkocht. Voordien was het een hoedenzaak van de "tantes" Trien (Cicc) en Marie (Cice) Vis geweest. Vanaf mijn vroegste jeugd werden zij zo door ons genoemd. Mijn vader verzorgde voor hen als bevriend familielid de administratie.

P.V.

Mutatie op de genealogische staat van Jacob Vis en zijn nageslacht

CIVacbaa	Robbert August Schwippert, informatie- en communicatietechnoloog, trouwt Sliedrecht 8 september 2001 Gijsje Jacoba Marianne Hoekwater (Gisela), geb. Dordrecht 23 december 1973, dochter van Cornelis Hoekwater en Cornelia Maaïke de Baat. Uit dit huwelijk 1 kind:
CIVacbaaa	Brechtje Gijsje Elisabeth, geb. Dordrecht 22 juni 2001.
CIVacbab	Caroline Elisabeth Schwippert, spraakcommunicatiedeskundige, woont sinds januari 2005 samen met Allan Hirson, geb. 13 maart 1959, zoon van Baruch Hirson en Jael Sherman. Uit deze samenleving 1 kind:
CIVacbaba	Hannah Katelijne, geb. Amsterdam 2 december 2004.

- Drs. Paul Rudolf Avis heeft een kind van Sissel Haltvik en Olaf Flatjord aangenomen als pleegdochter:
- CIVacbbf Veslemoy Haltvik (Vesje), geb. Flora (N) 21 december 1978.
- CIVacbba Het huwelijk van Jan Marinus Avis en Natalia Nicolaevna Lebedeva is op 18 mei 2001 ontbonden, de facto echtscheiding januari 1996.
- CIVacbbb Na het overlijden van haar echtgenoot (G. van Wolferen) woont Dieta Elisabeth Avis sinds 10 maart 2003 samen met Jan Michiel van der Sluis, geb. Beek 1 februari 1959, econoom MA, zoon van Migchiel Jan van der Sluis en Johanna Margaretha Boensma.
- CIVacbbc Anne Nanette Avis, managementassistente, woont sinds december 2002 samen met Herman Rijkssen, bedrijfskundige, geb. Opheusden 15 december 1969., zoon van Jan A. Rijkssen en Rijkje van Gestel. Deze samenleving verbroken 5 juli 2005. Uit deze samenleving 2 kinderen :
- CIVacbbca Diederik Lambert Jan Rijkssen, geb. Amsterdam 4 september 2003, overleden 10 september 2003.
- CIVacbbcb Ida Nanette Jeanne Rijkssen, geb. Amsterdam 12 november 2004.
- CIVacbbd Lambert Henri Avis, hydroloog, emigreert juni 1997 naar Santa Cruz de la Sierra (Bolivia). Trouwt Santa Cruz 12 februari 2000 Cecilia Alexandra Garcia Lozada, geb. Sao Paulo (Brazilië) 15 september 1973, architecte, dochter van Alfredo Miguel Garcia Antelo en Beatriz Eugenia Lozado Bravo. Uit dit huwelijk 1 kind:
- CIVacbbda Björn Avis, geb. Arnhem 29 september 2002

STICHTING FAMILIE VIS VAN ZAANDIJK

Secretariaat: Gerlag J. Vis Jr.
Langeland 41, 1602 KC Enkhuizen

NED. PATRICIAAT

Van het boek "Nederland's Patriciaat Ao 1992", waarin de families Vis I (Zaandijk) en Vis II (Zaandam en Wormerveer) zijn opgenomen, heeft onze stichting nog wat exemplaren. Het boek kan verkregen worden door storting van 15,50 euro (incl. 5,50 portokosten) op giro 3220631 t.n.v. Stichting Familie Vis van Zaandijk te Heiloo o.v.v. van N.P. 1992.

Het boek wordt na ontvangst van het bedrag toegezonden. Afhalen bij Jaap Kuyt in Heiloo, tel. 072-5331022, bespaart 5,50 euro.

FAMILIEREUNIE

De familiereunie op 28 mei 2005 in het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen was zeer geslaagd en goed bezocht. Ongeveer 60 familieleden waren er aanwezig, ook al was voor velen de afstand groot.

Tot het welslagen van de reunie hebben de inleidingen van de heren Jaap Kerkhoven en Simon

Honig sterk bijgedragen. Het bezoek aan het pand Zaandijk (vroeger Lagedijk 156) in het buitenmuseum was heel bijzonder. Het is thans fraai ingericht met meubels van omstreeks 1900.

REDACTIE

Anna M. Gosman – Vis,
Hopklaver 29, 3069 DB Rotterdam
Piet Vis,
De Wittestraat 5, 4301 MV Zierikzee